

Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2041 HERDRUK¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 september 2019

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 16 september 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

¹ I.v.m. correctie in de datum.

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 16 SEPTEMBER 2019

Meerjarig Financieel Kader

Tijdens deze Raad Algemene Zaken (RAZ) is het Meerjarig Financieel Kader (MFK) geagendeerd als informatiepunt. Het Finse voorzitterschap heeft de zomerperiode gebruikt om de posities van de lidstaten nader in kaart te brengen, onder meer over thema's als begrotingsflexibiliteit, conditionaliteiten, nieuwe eigen middelen en beoogde bezuinigingen/intensiveringen. Dit hebben zij gedaan door middel van onder meer bilaterale gesprekken tussen het Finse voorzitterschap en de lidstaten op politiek niveau. Een dergelijk bilateraal gesprek vindt met Nederland plaats op vrijdag 6 september 2019. In datzelfde licht bezocht Eurocommissaris Oettinger Nederland op 27 augustus 2019. Het kabinet benadrukt tijdens dergelijke gesprekken de noodzaak om te komen tot een gemoderiseerde en financieel houdbare EU-begroting, waarbij de lasten eerlijk worden verdeeld. De kabinetsappreciatie van de Commissievoorstellen (Kamerstukken 21 501-20, nrs. 1349 en 1379) en de relevante BNC-fiches vormen de basis voor de Nederlandse inzet. Naar verwachting zal het Finse voorzitterschap tijdens deze Raad de uitkomsten presenteren van de gevoerde bilaterale gesprekken en een verdere toelichting geven op de planning voor de komende maanden. Deze planning is op het moment van schrijven nog niet bekend.

Vorbereiding Europese Raad 17–18 oktober 2019

De RAZ zal kennisnemen van de ontwerpagenda van de Europese Raad van 17–18 oktober. Deze is op het moment van schrijven nog niet verschenen. Vermoedelijk zal de Europese Raad voor een groot deel in het teken staan van de onderhandelingen over de terugtrekking van het VK uit de EU. Daarnaast zal worden gesproken over de uitvoering van de Strategische Agenda die de Europese Raad op 20 juni 2019 heeft vastgesteld. Het is daarnaast denkbaar dat over de stand van zaken in de MFK-onderhandelingen zal worden gesproken. De inhoudelijke voorbereiding van de Europese Raad van 17–18 oktober vindt plaats in de RAZ van 15 oktober.

Versterking van de rechtsstaat in de Unie

Het Voorzitterschap heeft een beleidsdebat geagendeerd over het versterken van het respect voor de rechtsstaat in de Unie en aangekondigd ter voorbereiding hierop een nog niet ontvangen notitie onder de lidstaten te verspreiden. In haar mededeling van 17 juli jl. heeft de Commissie een aantal initiatieven ter versterking van de rechtsstaat in de Unie ontvouwd. In het BNC-fiche dat beide Kamers toeging, gaat het kabinet in op deze voorstellen. De inbreng van Nederland bij het beleidsdebat over de rechtsstaat zal in lijn zijn met dit fiche. Gezien de rechtsstatelijke uitdagingen in een aantal lidstaten waar de Unie zich voor geplaatst ziet, is Nederland voorstander van verdere versterking van het EU-instrumentarium, waar het initiatief van de Commissie om een jaarlijkse toetsingscyclus voor de rechtsstaat voor alle lidstaten in het leven te roepen een concreet voorbeeld van is. Het kabinet is positief over de instelling van een dergelijke cyclus: het is van groot belang om in een eerder stadium bepaalde rechtsstatelijke ontwikkelingen te onderkennen die de principes waarop de democratische rechtsstaat is gestoeld in gevaar kunnen brengen. Op deze manier kunnen door middel van een constructieve dialoog oplossingen worden gevonden, waardoor escalatie kan worden voorkomen. Dat laat onverlet dat de Unie ook handhavend dient op te treden en de instrumenten die hiertoe reeds bestaan waar

nodig in dient te zetten. Het Voorzitterschap zal onder AOB tevens verslag doen van de conferentie in Helsinki op 10 en 11 september 2019 over de interactie tussen democratie, rechtsstaat en fundamentele rechten.

Hoorzitting Hongarije in kader van artikel 7 VEU

De Raad zal Hongarije voor het eerst horen in het kader van de door het Europees Parlement op 12 september 2018 geïnitieerde artikel 7(1)-procedure. Deze procedure ziet op de situatie waarin sprake is van een duidelijk gevaar voor ernstige schending van de Uniewaarden zoals vastgelegd in artikel 2 VEU. Nederland pleitte al geruime tijd voor deze eerste hoorzitting en zal, in goede afstemming met gelijkgezinde lidstaten, tijdens de hoorzitting zijn grote zorgen overbrengen over de ontwikkelingen ten aanzien van democratie, rechtsstaat en grondrechten in Hongarije. Daarbij gaat het onder meer om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de media, de academische vrijheid, en de rechtspraak. Inzet van Nederland en gelijkgezinde lidstaten is dat Hongarije zo spoedig mogelijk tegemoet dient te komen aan de bestaande zorgen. Van de rechtsstatelijke en democratische beginselen die aan iedere vrije samenleving ten grondslag behoren te liggen, kan geen afstand worden gedaan; zij dienen door alle EU-lidstaten te worden gerespecteerd.

Stand van zaken rechtsstaat Polen

De Commissie heeft het Voorzitterschap verzocht om onder AOB de stand van zaken inzake de rechtsstaat in Polen toe te kunnen lichten. Er is geen inhoudelijke bespreking door de Raad voorzien.